



LIETUVOS RADIJO IR TELEVIZIJOS KOMISIJOS PIRMININKAS

ĮSAKYMAS DĖL VEIKSMŲ, GAVUS NETEISĖTĄ ATLYGĮ, TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2022 m. rugsėjo 28 d. Nr. V-34
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 13 straipsniu ir įgyvendindamas Rekomendacijų dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymosi kontrolės ir priežiūros, patvirtintų Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2021 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. KS-332 „Dėl Rekomendacijų dėl Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo laikymosi kontrolės ir priežiūros patvirtinimo“, 9.10 papunktį,

t v i r t i n u Veiksmų, gavus neteisėtą atlygį, tvarkos aprašą (pridedama).

Pirmininkas

Rimantas Bagdzevičius

Parengė:

VEIKSMŲ, GAVUS NETEISĖTĄ ATLYGĮ, TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Veiksmų, gavus neteisėtą atlygį, tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) reikalavimai nustato Lietuvos radijo ir televizijos komisijos (toliau – Komisija) valstybės pareigūnų (Komisijos narių) ir Komisijos administracijos darbuotojų (toliau – Komisijos administracijos darbuotojai), dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojai), elgesį ir veiksmus gavus neteisėtą atlygį.

2. Tvarkos aprašo tikslas – nustatyti, valdyti ir kontroliuoti Komisijoje gaunamo neteisėto atlygio atvejus ir mastą, užkirsti kelią galimam kyšininkavimui, papirkimui ar kitokiam neteisėtam elgesiui.

3. Neteisėtas atlygis – Komisijos administracijos darbuotojui dėl jo pareigų atnešti, atsiųsti (paštu, per kurjerį, elektroniniu ar kitais būdais) ar kitu būdu palikti pinigai, daiktai, kurie nelaikytini dovanomis, gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai susijusios su Komisijos administracijos darbuotojo pareigomis, taip pat nelaikytini reprezentacijai skirtomis dovanomis su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba paslaugomis, kai naudojamosi tarnybiniais tikslais.

4. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu ir Rekomendacinėmis gairėmis dėl dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimų, patvirtintomis Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2020 m. kovo 12 d. sprendimu Nr. KS-40 „Dėl Rekomendacinių gairių dėl dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimų“.

5. Tvarkos aprašo nuostatos netaikomos Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 13 straipsnyje nurodytiems atvejams dėl dovanų, gautų pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai susijusios su Komisijos administracijos darbuotojo pareigomis, taip pat dėl reprezentacijai skirtų dovanų su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba kai paslaugomis naudojamosi tarnybiniais tikslais.

II SKYRIUS KOMISIJOS ADMINISTRACIJOS DARBUOTOJŲ VEIKSMAI, GAVUS NETEISĖTĄ ATLYGĮ

6. Jeigu Komisijos administracijos darbuotojui siūlomas, žadamas duoti, duodamas neteisėtas atlygis atitinka kyšio¹ požymius arba provokuojama jį priimti, Komisijos administracijos darbuotojas privalo perspėti tokį neteisėtą atlygį siūlantį, žadantį ar davusį asmenį apie jo daromą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, galimas pasekmes (galimą ikiteisminį tyrimą, baudžiamąją atsakomybę) ir pareikalauti nedelsiant nutraukti tokius veiksmus². Komisijos

¹ Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojų kodekso 230 straipsnio 4 dalį, kyšis yra bet kokios turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau ar kitam asmeniui (materialios ar nematerialios, turinčios ekonominę vertę rinkoje ar tokios vertės neturinčios) forma išreikštas neteisėtas ar nepagrįstas atlygis už pageidaujamą valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens teisėtą ar neteisėtą veikimą arba neveikimą vykdant įgaliojimus.

² Dažnai pastebima, kad asmenys (ypač vyresnio amžiaus) neteisėtą atlygį (pvz., dėžutę saldainių, stiklainį medaus ir pan.) teikia kaip padėką už jiems atliktus ar planuojamus atlikti viešojo sektoriaus darbuotojų veiksmus nenorėdami papirkti ar paveikti – jie

administracijos darbuotojas turi aiškiai pasakyti ir savo elgesiu parodyti, kad netoleruoja korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, ir neprovokuoti asmens duoti neteisėtą atlygį (kyšį), paaiškinti, kad privalės pranešti apie tai atsakingam už korupcijos prevenciją Komisijoje asmeniui, arba (ir) teisėsaugos įstaigoms.

7. Komisijos administracijos darbuotojas privalo atsisakyti priimti daiktus, kurie, nors ir neatitinka kyšio požymių, nelaikytini dovanomis, gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai susijusios su Komisijos administracijos darbuotojo pareigomis, taip pat nelaikytini reprezentacijai skirtomis dovanomis su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba paslaugomis, kai naudojamosi tarnybiniais tikslais, ir paaiškinti tokius daiktus siūlančiam asmeniui, kad jų priėmimas gali būti vertinamas kaip Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo pažeidimas, paraginti neteikti, atsiimti siūlomus daiktus.

8. Nepavykus iš karto perspėti neteisėto atlygio davėjo (pvz., jam pasišalinus arba kai neteisėtas atlygis atsiųstas paštu, per kurjerį ir pan.), jis gali būti kviečiamas telefonu, el. paštu, raštu ar kitais būdais (jei žinomi kontaktiniai duomenys) atvykti į Komisiją atsiimti atsiųstų ar paliktų daiktų. Jeigu nepavyksta minėtų daiktų grąžinti juos palikusiam ar atsiuntusiam asmeniui arba nežinoma, kas juos paliko ar atsiuntė, dėl jų priimamas vienas iš Tvarkos aprašo 12 punkte nurodytų sprendimų.

9. Apie siūlytą, siūlomą, žadamą duoti ar duotą (paliktą, rastą, atsiųstą, perduotą per kitą asmenį) neteisėtą atlygį (išskyrus siūlytą neteisėtą atlygį, neturintį kyšio ar kitos korupcinės veikos požymių, kai po Komisijos administracijos darbuotojo perspėjimo asmuo nedelsdamas nutraukė tokius veiksmus) Komisijos administracijos darbuotojai visada žodžiu, raštu, telefonu ar elektroniniu būdu nedelsdami praneša atsakingam už korupcijos prevenciją Komisijoje asmeniui arba Komisijos pirmininkui.

10. Asmeniui, kuris pareiškė norą finansiškai ar kitokia turtine išraiška padėkoti Komisijai už suteiktas paslaugas, turi būti paaiškinta, kad tai jis gali padaryti skirdamas paramą pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą. Jei asmuo nori padėkoti Komisijos administracijos darbuotojams už gerai atliktą darbą, jam galima pasiūlyti padaryti tai raštu Komisijos interneto svetainėje, elektroniniu laišku ar pan.

III SKYRIUS

NETEISĖTO ATLYGIO GAVIMO APLINKYBIŲ VERTINIMAS

11. Atsakingas už korupcijos prevenciją Komisijoje asmuo, gavęs informacijos apie neteisėtą atlygį (jeigu Komisijos administracijos darbuotojas, kuriam siūlytas, siūlomas, žadamas duoti ar duotas neteisėtas atlygis, neinformuoja teisėsaugos institucijų³, nes nežino, ar toks atlygis gali būti priskirtas kyšiui):

11.1. nedelsdamas vyksta į įvykio vietą (jei reikia įvertinti aplinkybes), išsiaiškina preliminarias įvykio aplinkybes (asmens, siūliusio, žadėjusio duoti ar davusio neteisėtą atlygį, tapatybę, ketinimus ir pan.);

nesuvokia, kad tokie veiksmai nusikalstami. Kartais asmenys nežino, kad neteisėtą atlygį priimti viešojo sektoriaus darbuotojams draudžia teisės aktai. Svarbu suprasti, kada norima įteikti neteisėtą atlygį tyčia, sąmoningai – kaip kyšį (už darbuotojų atliekamas pareigas, statusą), o kada neteisėtas atlygis teikiamas už mandagų, kultūringą aptarnavimą, nenorint paveikti darbuotojų valios ar gauti išskirtinę padėtį ir palankumą. Rekomenduotina pirmiausia mandagiai paaiškinti asmeniui apie neteisėtą atlygį, padėti suprasti veiksmų pavojingumą.

³ Pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnį, viešojo sektoriaus subjekto darbuotojas apie jam žinomą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, išskyrus veiką, kurią galbūt padarė, daro ar rengiasi padaryti jo artimieji giminaičiai ar šeimos nariai (artimųjų giminaičių ir šeimos narių sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso II skyriuje), privalo pranešti Lietuvos Respublikos prokuratūrai, Specialiųjų tyrimų tarnybai arba kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai, jeigu jis gavo duomenų, leidžiančių pagrįstai manyti, kad buvo padaryta, daroma ši veika ar rengiamasi ją daryti, ir jeigu teisės aktuose nėra nustatytų praneštinės informacijos atskleidimo ribojimų.

11.2. įvertinęs gautos informacijos turinį ir nustatęs galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos požymius, nedelsdamas informuoja Komisijos pirmininką ir kompetentingas teisėsaugos institucijas, imasi visų priemonių galimai nusikalstamai veikai sustabdyti ir fiksuoti;

11.3. informuoja neteisėtą atlygį (kyšį) siūlantį, žadantį duoti ar davusį asmenį, kad jis, jei gali, turi palaukti, kol atvyks teisėsaugos pareigūnai. Jei toks asmuo pasišalino iš įvykio vietos, apie tai informuoja atvykusius teisėsaugos pareigūnus;

11.4. imasi priemonių įvykio vietai apsaugoti, kol atvyks teisėsaugos pareigūnai. Jeigu galimai neteisėtas atlygis paliktas ant stalo, įkištas į stalčių, numestas ant žemės, yra drabužių kišenėse ar kitoje vietoje, jis paliekamas ten, kur yra, išskyrus atvejus, kai yra pavojus, kad neteisėtas atlygis gali būti pamestas ar sunaikintas. Įvykio vietoje nieko negalima liesti rankomis, pvz., neperskaičiuoti pinigų kupiūrų, stengiamasi užtikrinti, kad ir kiti asmenys nieko neliestų;

11.5. jei gali, nepažeisdamas asmens duomenų apsaugos reikalavimų, įvykį fiksuoja garso ar vaizdo įrašu;

11.6. užsirašo asmenų (jei tokių yra), kurie galėjo matyti neteisėto atlygio davimo ar bandymo jį duoti faktą, kontaktinius duomenis, kad būtų galima susisiekti, paprašyti palaukti, kol atvyks teisėsaugos pareigūnai;

11.7. teikia reikiamą pagalbą teisėsaugos institucijų pareigūnams, tiriantiems aplinkybes dėl neteisėto atlygio, pateikia surinktą informaciją ir su jais bendradarbiauja;

11.8. įvertinęs surinktos informacijos turinį ir nustatęs, kad nėra galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos požymių (pvz., daiktas paliktas atsitiktinai), apie tai informuoja Komisijos pirmininką ir imasi priemonių, kad gauti daiktai būtų grąžinti.

IV SKYRIUS VEIKSMAI, KAI NETEISĖTAS ATLYGIS NEATSIIMTAS

12. Jeigu neteisėtas atlygis neperduodamas teisėsaugos institucijoms (jei nėra nusikalstamos veikos sudėties), davėjas nežinomas arba neatsiima neteisėto atlygio, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir protingumo principu, gali būti priimamas vienas iš šių sprendimų:

12.1. neteisėtas atlygis nuasmeninamas ir naudojamas bendroms Komisijos ir jos interesantų reikmėms (pvz., bendrojo naudojimo patalpoms papuošti, Komisijos klientams pavaišinti ir pan.);

12.2. neteisėtas atlygis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, perduodamas labdarai;

12.3. neteisėtas atlygis sunaikinamas.

13. Vieną iš Tvarkos aprašo 12 punkte nurodytų sprendimų priima Komisijos pirmininkas.

V SKYRIUS BAIGAIMOSIOS NUOSTATOS

14. Su Tvarkos aprašu visi Komisijos administracijos darbuotojai supažindinami DVS priemonėmis. Tvarkos aprašas skelbiamas Komisijos interneto svetainėje.

15. Asmenys, pažeidę Tvarkos aprašo reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.
